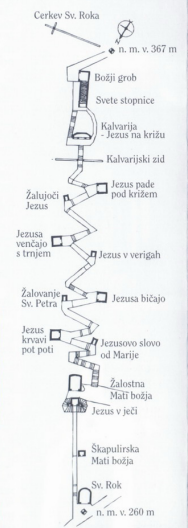

Pot trpljenja, ki je speljana k romarski cerkvi sv. Roka, velja za najobsežnejši pasionski kompleks v Sloveniji in bolj kot kateri koli se približuje ljudskemu čustvovanju. Graditelj kapelice, župnika dr. Mateja Vrečerja, naj bi h gradnji kapel navdihnila kalvarija v Gradcu.

Kalvarija je bila zgrajena in opremljena v desetih letih, med letoma 1743 in 1753. Do leta 1745 je bilo zgrajenih šest velikih kapel, ki se navezujejo na žalostno Mater božjo in pet prizorov Kristusovega trpljenja. Kapelice znanj tega koncepta pot dopolnjujejo, predvsem pa pozivljajo in ustvarjajo pripovedno celoto.

14 kapel križevega pota opremljenih z bogatim baročnim dekorjem je razporejenih ob cikcakasti poti proti romarski cerkvi sv. Roka. Romarja, popotnika ali turista pot med kapelicami vodi tako, da vedno vidi le svoj naslednji cilj, druga ureditev pa je razporejena zato, da oblikuje le nekakšno kuliso, prav podobno gledališču.

O ustvarjalcih kapelic križevega pota ni veliko znanega. Ob medsebojni primerjavi kipov je opaziti, da je bilo na delu več mojstrskih rok v različnih časovnih obdobjih. Zgodnejša dela izpričujejo bolj robat kiparski jezik, druga kažejo močnejšo oblikovno doganost. V celoti gledano pa je izraznost umetnostnim hotelem in čustvovanjem. Podobno kot kiparstvo bi lahko bila opredeljena tudi poslikava kapel. Ugibanja umetnostnih zgodovinarjev nakazujejo, da so bili na delu kar trije slikarji. Brez dvoma pa je očitno, da je slikarja daleč na višji umetniški ravni kot plastike.

Več informacij in naročila vodenj: Turistično in informacijski center Šmarje pri Jelšah, Aškercevi trg 24, tel.: 03 / 810 12 64, 031 575 056, e-pošta: tic@smarje.si www.smarje-pri-jelсах.si

Izdala in založila: Občina Šmarje pri Jelšah, 2007
 Fotografije: Matjaž Verk, Damjan Režabek
 Oblikovanje: Simona Kmetec
 Prevod: Mira Vrežak

OBČINA
 ŠMARJE
 PRI
 JELŠAH

Kalvarija v Šmarju pri Jelšah

Kapela sv. Roka

Prva kapela stoji že kmalu zatem, ko se pot izmed šmarskih hiš izvije in se začne vzpenjati po pobočju. Posvečena je zavetniku podružnice, čigar kip je v kapeli obstaljen na skalovju nad oltarjem. Tudi freska na kupolastem stropu prikazuje sv. Roka, kažejoča na Šmarje, kjer razsaja kuga. Ta kapela ima pravico maševanja. Obnovljena je bila leta 2003.

Škapulirska kapela

Druga kapela je skromnejša od prve. Z vseh strani je bila poslikana s freskami, kipov pa v njej ni bilo nikoli. Osrednja podoba v notranjinski kapele prikazuje Škapulirsko Marijo. Poslikave na zunanji fasadi niso ohranjene, o njihovi vsebini govorijo ohranjene fotografije in zapisi. Kapela je bila obnovljena leta 2003.

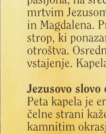
Jezus v ječi

Tretja postaja predstavlja nekakšen kletni prostor pod ploščadi, h kateri z dveh strani vodijo v zavojih speljane stopnice. Ječa kaže prizor pravcarste baročne pasionske igre z motivom mučenja in zasmehovanja vklenjenega Kristusa. Kapela je bila obnovljena leta 2001.

Kapela Žalostne Matere božje

Na ploščadi nad ječo se dviga četrta, največja kapela. Nad portalom ima veliko polkrožno okno, ob desnem vogalu fasade pa kamnito priznovo kot dokaz, da ima pravico maševanja. Kipi ponazarjajo drugi prizor iz pasijona: na sredini pod križem je Marija z mrtvim Jezusom v naročju, ob njej sta Janez in Magdalena. Prava moistrovina je poslikan strop, ki ponazarja prizore iz Jezusovega otroštva. Osrednja tema na oboku je vstajenje. Kapela je bila obnovljena leta 2003.

Jezusovo slovo od matere

Peta kapela je ena manjših in skromnejših. S čelne strani kaže nišo, obrobjeno z bogatim kamnitim okrasjem. V niši skriva pasionski prizor, v katerem se Jezus poslovja od Marije.

Ojlska gora

Osrednji prizor v šesti kapeli prikazuje Jezusa v vrtu Getsemani z apostoloma Janezom in Jakobom ter v ozadiju spečim Petrom. Del prizora je naslikan na zadnji steni in kaže Judeja, ki se bliža z vojaki. Poslikani in štukirani so tudi strop in stranske stene.

Sv. Peter

Štedna kapela je zunaj enaka kot peta. V njeni niši na skalovju kleči žalujoči sv. Peter, ob njem je petelin, na oboku pa je naslikano božje oko. Izraz te in drugih figur izraža močna čustva.

Bičanje

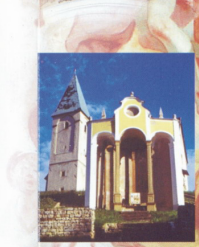
V osmi kapeli ob steburu z zvezanimi rokami stoji Kristus, štirje rablji pa se grozljivo spakujejo in nad njim vlihtijo palice in verige. Vse stene v notranjinski kapele so bogato poslikane. Freske na stranskih stenah se navezujejo na bičanje, na eni strani je Ecce homo, na drugi pa Kristus pred Pilatom.

Jezus v verigah

Iz nise devete kapele, po tipu sorodni peti in sedmi, zre bičani Kristus, vklenjen za oba lakta in okoli vratu. Ta kip naj bi nastal po vzoru s kakšne božjepotne podobe, tukajšnji kipar na mu je vdal ml nekaj tiste poljudnosti, ki je lastna vsem šmarskim plastikam in ki si je Kristusa trpna zamislil v vsej človeški neboljnosti.

Kronanje

Deseta kapela prikazuje Jezusovo kronanje s trnjem. V škatlatem plišču in s treskijo v roki sedi sredi skupine rabljev, ki mu na glavo pritisikajo trnjevo krono in ga zasmehujejo. V kapeli so poslikani strop, ki prikazuje Danijela v lenjaku, in stranske stene.

Jezus žaluje

V enajsti kapelici je kip žalujočega Jezusa, izmučenega moža, ki si sedi podpirajo glavo. Lusk sedereča Kristusa lahko imenujemo tudi hrvaški Kristus, saj je Kristus tako največkrat upodobljen prav na Hrvaškem. Da je Kristus tako upodobljen na tem mestu, gre najverjetne pripisati bližnji meje s Hrvaško.

Jezus nese križ

Plastike v dvanajsti kapeli prikazujejo Kristusa, padlega pod križem. Ob njem je Simon iz Cirene, za njim pa rabeji in vojaki. Del dogodka, sprevid vojakov in Marija z ženami, je naslikan na zadnji steni. Dramatičnost prizora se stopnjuje na stranskih stenah, na freskah, kjer Jezusa slajajo in približajo na križ.

Kalvarija

Ko se vjvrgata pot med kapelami tik pod vrhom usmeri prosti cerkvi, so se nekdanj nad potjo dvigala vrata, simbol kalvarijskega obzidja. Danes do trinajste kapele vodi prehod med dvema meter visokima zidovoma. Najstarejša kapela v božjepotnem kompleksu je visoka in spodaj povsem odprta. Pod oboki so trije križi s figurami v naravni velikosti. Pod srednjim, Jezusovim, so zbrani Marija, Janez in Klečca Magdalena. Upodabljanje trpljenja je v teh likih doseglo svoj vrh.

Svete stopnice z božjim grobom

Štirinajsta kapela se začne s svetimi stopnicami in se zaključi z božjim grobom. Stopnice šteje 30 stopnic, v vsaki pa sta vgrajeni po dve rektiviji kalakombskih mučencev. V 3., 12. in 29. stopnici je še tretja kapsula, v kateri so shranjeni kosčki sv. Križa. Pred vhodom od vratih stopnic je upodobljen papež Benedikt XIV., ki je dal leta 1746 za te stopnice odpustke. Kapela je izjemno bogata z baročnimi freskami in štukaturo, medtem ko je plastika skromnejša. Sredi kapele na kamnitih postavku tako leži le mrtvi Kristus in putto, ki ga objokuje.